

ŠIS TAS APĪE MEDŪZAS

ALĪ BENJAMIN

ŠIS TAS
APIE
MEDŪZAS

Versta iš:
Ali Benjamin
THE THING ABOUT JELLYFISH
Little, Brown and Company, New York,
2015

*Smalsiems vaikams,
kad ir kur jie gyventų*

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Ali Benjamin, 2015

© Viršelis, Terry Fan & Eric Fan, 2015

Pirmą kartą anglų kalba 2015 metais pavadinimu *The Thing About Jellyfish* išleido *Little, Brown and Company*, a division of *Hachette Book Group* leidybos ženklas, Niujorkas, JAV.

Lietuvių kalba išleista susitarus su *Ali Benjamin*, c/o *The Lear Agency* (Niujorkas, JAV), c/o *Intercontinental Literary Agency* (Londonas, Jungtinė Karalystė).

Visos teisės saugomos.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Almantė Rimavičienė, 2022

© Leidykla „Nieko rimto“, 2023

ISBN 978-609-441-868-6

Ali Benjamin

ŠIS TAS APIE MEDŪZAS

Iš anglų kalbos vertė Almantė Rimavičienė

Vilnius
2023

ŠMĖKLOS ŠIRDIS

Jei pakankamai ilgai žiūrėsi į medūzą, jos judėjimas ims panašėti į širdies plakimą. Ir visai nesvarbu, kokią medūzą stebėsi: raudoną kaip kraujas atolo, kerinčią šviesos blyksniais ir pasipuošusią įmantria, lyg gėlėmis dengta kepure, ar beveik permatomą paprastąją medūzą, lotyniškai vadinamą *Aurelia aurita*. Taip atsitinka dėl pulsavimo, nes medūza labai greitai susitraukia, o paskui vėl išsitiesia. Visai kaip šmėklos širdis, nes gali matyti kiaurai ją, lyg žvelgtum į kažkokį kitą pasaulį, kur slepiasi visi kadaise pamesti daiktai.

Tačiau medūzos net neturi širdies; akivaizdu, kad nėra nei jos, nei smegenų, kaulų ar kraujo. Bet pabandykite kurį laiką jas stebėti. Pamatysite, kaip medūzos pulsuoja.

Ponia Turton kartą sakė, kad jei sulauksi aštuoniasdešimties metų, tavo širdis bus suplakusi tris milijardus kartų. Ilgai galvojau apie jos pasakytus žodžius ir bandžiau įsivaizduoti tokį didelį skaičių. Trys *milijardai*. Prieš tris milijardus valandų netgi nebuvo šiuolaikinių žmonių, tik urviniai žmonės paklaikusiomis akimis, visi plaukuoti ir niurnantys. Prieš tris milijardus metų vargu ar egzistavo gyvybė. O tavo širdis visą laiką plaka, dūžis po dūžio, kol susitraukia tris milijardus kartų.

Bet tik tada, jei sulauksi gilios senatvės.

Širdis plaka miegant, žiūrint televizorių ar sėdint paplūdimyje, pirštais įsirausius į smėlį. Galbūt ten būdama žvelgi į baltus purslus, kylančius iš tamsaus vandenyno bangų, ir svarstai, ar verta dar kartą susišlapinti plaukus. Gal dar pastebėsi, kad maudymosi kostiumėlis kiek per smarkiai įsirėžė į saulės nusvilintus pečius arba kad saulė pernelyg smarkiai spigina į akis.

Šiek tiek prisimerki. Esi tokia pat gyva, kaip ir visi kiti aplink tave esantys žmonės.

O bangos ir toliau ritasi per kojų pirštus, viena banga veja kitą (beveik kaip širdies plakimas, ir visai nesvarbu, ar tai pastebėsi, ar ne), maudymosi kostiumėlio juostelės veržia odą, bet gal labiau nei saulę ar tas juosteles pajusi, koks šaltas yra vanduo, arba atkreipsi dėmesį, kaip bangos išplauna šlapią smėlį tau iš po pėdų ir formuojasi įdubos. Kažkur šone stovi mama, ruošiasi tave nufotografuoti ir žinai, kad turėtum atsisukti ir nusišypsoti.

Bet to nepadarai. Neatsisuki, nenusišypsai, tik žvelgi į jūrą ir niekas nežino, kuo ši akimirka tokia svarbi arba kas netrukus atsitiks (kaip kas nors galėtų žinoti?).

Ir visą šį laiką širdis plaka. Daro tai, ką privalo daryti, vienas širdies dūžis seka kitą, kol sulaukia žinios, kad jau laikas sustoti, taip galėtų atsitikti po kelių minučių, bet tu to nenutuoki.

Kai kurios širdys suplaka tik 412 milijonų kartų.

Gali atrodyti daug. Bet tiesa ta, kad tau net nespės sukakti dvylika metų.

PIRMA DALIS

Tikslas

Visai nesvarbu, ar rašai vidurinės mokyklos laboratorinį darbą, ar mokslinį straipsnį. Pradėk nuo įvado ir nurodyk, kodėl pateiksi visą šią informaciją. Ką tikiesi išsiaiškinti atlikęs tyrimą? Kaip šis tyrimas susijęs su žmoniją kamuojančiomis problemomis?

*Ponia Turton, Judžino lauko memorialo vidurinės
mokyklos 7 klasės gamtos mokslų mokytoja,
Saut Grovas, Masačusetsas*

PRISILIETIMAS

Per pirmąsias tris septintoje klasėje praleistas savaites išmokau kai ką labai svarbaus: gali tapti nematoma, jei tik būsi tyli.

Visada maniau, kad matomumas susijęs su tuo, ką suvokiame žiūrėdami. Bet tą kartą, per Judžino lauko memorialo vidurinės mokyklos rudeninę ekskursiją į akvariumą, aš, Siuzė Svanson, visiškai pranykau. Pasirodė, kad buvimas matomai labiau susijęs su ausimis, o ne su akimis.

Stovėjome prie atviro akvariumo ir klausėmės barzdoto akvariumo darbuotojo su mikrofonu rankoje.

– Ištieskite rankas, – pasakė jis. Ir paaikšino, kad jei įkišime rankas į akvariumą ir ramiai jas laikysime, maži rykliukai ir rajos palies mūsų delnus kaip kokie draugiški naminiai kačiukai. – Žuvys priplauks prie jūsų, bet rankos turi būti ištiestos ir visai nereikia jų judinti.

Tikrai būčiau norėjusi pajusti, kaip ryklis paliečia mano pirštus. Bet prie akvariumo prisigrūdo labai daug vaikų ir buvo taip triukšminga. Todėl atsitraukiau. Tiesiog stebėjau.

Ruošdamiesi šiai ekskursijai per dailės pamoką specialia technika išmarginome marškinėlius. Papuošėme juos neoniniais oranžiniais ir mėlynais rankų atspaudais, o dabar dėvėjome kaip kokią absurdišką uniformą. Spėju, kad taip

turėjome lengvai išsiskirti iš minios. Keletas gražuolių, pavyzdžiui, Obrè LaVali, Molè Samson ir Džena Van Hus, marškinėlius ties klubais sumezgè mazgu. O maniejį kabojo ant džinsų lyg koks senas dailininko chalatas.

Kaip tik buvo praėjęs mėnuo po Paties Blogiausio Įvykio mano gyvenime ir beveik tiek pat laiko, kai *lioviausi kalbėtis*. Tai nėra atsisakymas kalbėti, kaip daugelis galėtų pamanyti. Tiesiog nusprendžiau neištarti nė žodžio, jei nėra būtina. Toks elgesys priešingas *nuolatiniam plepėjimui*, kaip kad anksčiau elgdavausi, ir daug geresnis nei šnekučiavimasis, ko iš manęs tikėjosi aplinkiniai žmonės.

Jei pradėčiau šnekučiuotis su kitais, gal tėvai pagaliau liautųsi reikalauti, kad *susitikčiau su gydytoju ir su juo apie tai pasikalbėčiau*, kaip tik pas jį šiandien ir eisiu po ekskursijos. Nors, tiesą sakant, tėvų argumentai nelogiški. Noriu pasakyti, kad jei žmogus nekalba, – jei tai yra problema, – susitikti su gydytoju ir kalbėti su juo beprasmiška.

Be to, puikiai žinojau, ką jie turi omeny kalbėdami apie *susitikimą su gydytoju, kad su juo apie tai pasikalbėčiau*. Tėvai manė, kad man kažkas negerai su galva. Bet tai netrukdė man spręsti matematikos uždavinius ar mokytis skaityti. Noriu pasakyti, kad jie manė, jog turiu psichologinių bėdų, Franė būtų mane pavadinusi *kvaištelėjusia*, tai dar vienas būdas pasakyti, kad esu beprotė, o šis žodis siejamas su pamišimu ir reiškia, kad „kažkam negerai su galva“.

Vadinasi, man negerai su galva.

– Laikykite rankas ištiestas, – vėl pasakė akvariumo darbuotojas, nors tie žodžiai nebuvo skirti jokiam konkrečiam vaikui. Bet ir gerai, nes niekas jo nesiklausė. – Šie gyvūnai gali pajusti kambaryje esančių žmonių širdies dūžius. Todėl tikrai nereikia krutinti pirštų.

Džastinas Malounis – tas berniukas, kuris skaitydamas vis dar judina lūpas, – bandė sugriebti rajas už uodegų. Jo kelnės buvo tokios laisvos, kad kaskart jam pasilenkus virš vandens pamatydavau išlendant keletą centimetrų apatinių kelnaičių. Pastebėjau, kad per dailę margintus marškinėlius buvo apsilkęs išvirškščia puse į viršų. Praplaukė dar viena raja ir Džastinas taip staigiai bandė ją pagauti, kad net aptaškė šalia jo stovinčią naujokę Sarą Džonston. Sara nuo kaktos nusišluostė sūrų vandenį ir keletą žingsnių atsitraukė.

Sara labai tyli mergaitė ir dėl to man patinka, be to, pačią pirmą dieną mokykloje man nusišypsojo. Bet tada prie jos priėjo Molė ir abi pradėjo kalbėtis, vėliau ją pastebėjau prie spintelių besišnekučiuojančią su Obre, o dabar Saros marškinėliai ties liemeniu surišti mazgu, kaip ir tų mergaičių.

Nusibraukiau nuo akių plaukus ir užkišau už ausų. *Panelė garbanė pasišiaušusiais plaukais.* Plaukai ir vėl išslydo iš už ausų ir užkrito ant veido.

Dilanas Parkeris prisėlino ir atsistojo Obrei už nugaros, sugriebė už pečių ir papurtė.

– Rykllys! – sušuko jis.

Šalia stovintys berniukai nusikvatojo. Obrė suspiegė, kaip

ir kitos aplink susibūrusios mergaitės, bet visos kikenos. Mergaitės taip kartais elgiasi būdamos šalia berniukų.

Žinoma, išsyk prisiminiau Franę. Nes jei ji būtų buvusi čia, būtų kikenusi kartu su jomis.

O tada mane išpylė prakaitas ir pasidarė negera, taip atsitikdavo kaskart pagalvojus apie Franę.

Stipriai užmerkiau akis. Kelioms sekundėms tamsa suteikė palengvėjimo. Bet tada vėl prieš akis iškilo vaizdinys ir jis visai nebuvo malonus. Mačiau, kaip sutrupa atviras akvariumas ir ant grindų pasipila rajos ir maži rykliukai. Iš karto susimąščiau, kiek laiko jie išgyventų, kol be vandens užtrokštų.

Aplinka jiems atrodytų šalta, pilna įkyrių garsų ir labai ryški. O tada žuvys tiesiog liautųsi kvėpavusios ir numirtų.

Atsimerčiau.

Kartais taip smarkiai trokšti, kad viskas pasikeistų, jog net nebenori būti tame pačiame kambaryje su visais.

Tolimajame kampe pamačiau rodyklę, nukreipiančią į žemesniame aukšte įrengtą MEDŪZŲ ekspoziciją. Nuėjau prie laiptų, o tada apsidairiau norėdama įsitikinti, kad niekas manęs nestebi. Dilanas vandeniui taškė Obre, o ši klykavo. Vienas iš vadovų priėjo prie jų ir ėmė bartis.

Nors vilkėjau neoninius marškinėlius, nors buvau *Panelė garbanė* su kupeta plaukų ant galvos, niekas į mane nekreipė dėmesio.

Tada nulipau laiptais žemyn, į MEDŪZŲ ekspoziciją.

Niekas nepastebėjo. Visiškai niekas.

KARTAIS TIESIOG TAIP ATŠITINKA

Kai sužinojau, po tavo mirties jau buvo praėjusios dvi dienos.

Buvo popietė, vėlyvas rugpjūtis, o ilga ir vieniša vasara po šeštos klasės pamažu artėjo prie pabaigos. Mama pasikvietė mane į vidų ir tik pažvelgusi į ją supratau, kad atsitiko kažkas baisaus – labai labai baisaus. Išsigandau, kad kažkas baisaus nutiko tėčiui. Bet kadangi tėvai buvo išsiskyre, negi mama taip sielotusi, jei jis būtų sužeistas? Tada dingtelėjo mintis, kad kažkas atsitiko broliui.

– Zu, – prakalbo mama. Girdėjau, kaip burzgia šaldytuvus, duše kapsi vanduo, ant židinio atbrailos tiksi senas laikrodis, paprastai rodantis klaidingą laiką, nebent prisimenu jį nustatyti.

Pro langą skverbėsi saulės šviesa ir ilgi atspindžiai ant sienos atrodė lyg kokios šmėklos. Nusileidžiančios ant kilimo ir ten ramiai besiilsinčios.

Mama kalbėjo ramiai, žodžius tarė įprastu greičiu, bet man viskas atrodė sulėtintai, lyg pats laikas būtų tapęs sunkus ir slepiantis. O gal laikas tiesiog nustojo egzistuoti.

– Franė Džekson nuskendo.

Trys žodžiai. Tikriausiai juos ištarti prireikė tik poros sekundžių. Bet man atrodė, kad ta akimirka tęsėsi visą pusvalandį.

Pirmiausia nustebau: „Kaip keista. Kodėl mama pasakė Franės pavardę?“ Neprisiminiau, kad apie tave kalbėdama kada būtų kartu pasakiusi ir pavardę. Tu jai visada buvai tiesiog Franė.

O tada supratau, koks žodis buvo išstartas po tavo pavardės. Nuskendo.

Mama pasakė, kad tu nuskendai.

– Ji buvo išvykusi atostogų, – tęsė mama. Pastebėjau, kaip neįtikėtinai ramiai ji sėdi, kokie įsitempę jos pečiai. – Atostogavo prie jūros. – O tada, lyg ta informacija būtų galėjusi bent kiek padėti, tarstelėjo dar vieną žodį. – Merilande.

Bet, žinoma, tie žodžiai atrodė beprasmiiai.

Dėl kokio milijono priežasčių. Nes dar taip neseniai tave mačiau ir tu buvai tokia pat gyva kaip ir žmonės aplinkui. Mamos žodžiai atrodė beprasmiiai, nes nuo tos dienos, kai pirmą kartą susitikome, buvai puiki plaukikė, daug geresnė už mane.

Žodžiai skambėjo neįtikimai, nes viskas baigėsi ne taip, kaip turėjo. Niekas niekada neturėtų taip baigtis.

Bet mama sėdėjo tiesiai prieš mane ir sakė šiuos žodžius. Ir jei tie žodžiai tiesa, jei mama neklysta dėl tų įvykių, tai paskutinį kartą tave mačiau paskutinę šeštos klasės mokslo metų dieną:ėjai koridoriumi, nešėsi krepšius su šlapiais drabužiais ir verkei. Tai pats paskutinis mano atsiminimas apie tave.

Spoksojau į mamą.

– Ne, ji nenuskendo, – pasakiau.

Tu nuskendai. Negalėjai nuskęsti. Buvau tuo tikra.

Mama išsižiojo, lyg norėdama kažką pasakyti, bet tada vėl sučiaupė lūpas.

– Ji nenuskendo, – atkakliai tęsiau, šįkart jau garsiau.

– Antradienį, – pasakė mama. Kalbėjo tyliau nei prieš tai, tarsi man pratrūkus staiga būtų praradusi jėgas. – Nelaimė nutiko antradienį. Ką tik sužinojau.

Šiandien jau ketvirtadienis.

Praėjo ištisos dvi dienos.

Kaskart pagalvojusi apie tas dvi dienas – tą laiką tarp tavo mirties ir akimirkos, kai sužinojau apie netektį, – visada susimąstau apie žvaigždes. Ar žinotai, kad artimiausios žvaigždės šviesa mus pasiekia tik po ketverių metų? O tai reiškia, kad išvydus tą žvaigždę – ar bet kurią kitą žvaigždę – iš tiesų matome, kaip ji atrodė praeityje. Visos tos žibančios švieselės, visos danguje spindinčios žvaigždės galėjo užgesti prieš keletą metų: gali būti, kad šią minutę dangus visiškai tuščias, o mes to net nežinome.

– Ji mokėjo plaukti, – pasakiau. – Ar pameni? Ji buvo puiki plaukikė! – Mama neištarė nė žodžio, todėl pabandžiau pakartoti: – Mama, ar atsimeni?

Bet mama užsimerkė ir rankomis parėmė galvą.

– Tai neįmanoma, – atkakliai tvirtinau.

Kodėl ji nesupranta, kad taip negalėjo nutikti?

Kai vėl pažvelgė į mane, kalbėjo lėtai, lyg norėdama būti tikra, kad išgirsiu kiekvieną ištartą žodį.

– Zu, net patys geriausi plaukikai gali nuskęsti.

– Nesąmonė. Kaip ji galėjo?..

– Zu, ne viskas gyvenime turi prasmę. Kartais tiesiog taip atsitinka. – Mama papurtė galvą ir giliai įkvėpė. – Tikriausiai negali tuo patikėti. Mane ši žinia taip pat pribloškė.

O tada kelias ilgas sekundes sėdėjo užsimerkusi. Kai vėl atmerkė akis, veidas skausmingai truktelėjo. Ašaros ėmė tekėti skruostais.

– Man labai gaila, – pasakė ji. – Man tikrai labai gaila.

Mama atrodė kažkaip keistai, veidas buvo persimainęs. Man nepatiko jos išraiška. Nusisukau, o tie absurdiški žodžiai niekaip neišėjo iš galvos.

Tu nuskendai.

Plaukiodama Merilande.

Prieš dvi dienas.

Ne, negaliu patikėti. Netikėjau nei tada, nei vėliau tą naktį, kai žemė skriejo tarp žvaigždžių. Negalėjau patikėti ir kitą rytą, kai žemę vėl nušvietė saulės spinduliai.

Juk po tokios nelaimės saulė jau nebepatekėtų.

Visą tą laiką maniau, kad mūsų gyvenimai susiję, kad kuriamo bendrą istoriją. Bet pasirodė, kad tu gyvenai savo gyvenimą, o aš savo. Galbūt jie kurį laiką buvo susipynę tarpusavyje, pakankamai ilgai, kad imtų atrodyti tarsi viena bendra istorija. Bet taip nebuvo.

Buvau priversta suprasti: visi gyvename atskirus gyvenimus, taip visada ir buvo. Iš tiesų niekas nėra kartu su kitu žmogumi, nors kurį laiką gali taip atrodyti.

Tam tikrą laiką mama žinojo, kas tau atsitiko, ir tas žinijimas ją pribloškė, nors aš tiesiog ląksčiau po pievelę kaip ir bet kurią kitą dieną. Buvo ir toks laikas, kai kažkas jau žinojo apie nelaimę, bet mano mama dar nežinojo. Ir dar buvo laikas, kai žinojo tik tavo mama, bet beveik niekas kitas šiame pasaulyje apie tai nenutuokė.

O tai reiškia, kad buvo akimirka, kai tavęs jau nebebuvo, bet niekas pasaulyje to nežinojo. Tik tu visai viena pradingai po vandeniu ir niekas net nepastebėjo, kad tau kažkas atsitiko.

Taip galvodama jaučiausi labai vieniša.

Mama sakė, kad kartais tiesiog taip atsitinka.

Ponia Turton sako, kad kai nutinka kažkas nepaaiškinamo, tai reiškia, kad pasiekėme žmogiškųjų žinių ribas. Tada ir prireikia mokslo pagalbos. Mokslas padeda rasti atsakymus, kurių niekas kitas negali pateikti.

Spėju, niekada nebuvai sutikusi ponios Turton.

Bet „kartais tiesiog taip atsitinka“ nieko nepaaiškina. Tai visai nėra moksliška. Bet ištisas savaites nežinojau nieko daugiau.

Iki pat tos akimirkos, kai stovėdama pirmojo aukšto ekspozicijoje per stiklą pažvelgiau į medūzą.

NEMATOMA

Medūzų ekspozicijoje, įrengtoje aukštu žemiau nei atviras akvariumas, kur likę septintokai vis dar vieni kitus taškė vandeniui, buvo beveik tuščia. Koks palengvėjimas, kad čia tvyrojo tylą.

Patalpoje buvo daugybė akvariumų su medūzomis. Pamačiau medūzas, kurių čiuptuvai buvo plonesni už plauką. Akvariume turbūt buvo įrengtas specialus apšvietimas, nes šios būtybės keitė spalvą. Kitame akvariume pastebėjau jau kitokias medūzas, jų čiuptuvai sukosi ir bangavo kaip po vandeniui plaukiančių mergaičių plaukai. Trečiajame akvariume medūzų čiuptuvai buvo labai stori ir tiesūs, net atrodė, kad jos pačios susikūrė sau kalėjimą. Čia netgi buvo akvariumas su mažomis, ką tik gimusiomis medūzytėmis, panašiomis į gležnas baltas gėles.

Šios visos keistos būtybės atrodė kaip kokie ateiviai iš kitos planetos. Grakštūs ateiviai. Tylūs. Lyg kokios nežemiškos balerinos, tik jų šokiams nereikėjo muzikos.

Kampe kabėjo užrašas „NEMATOMA ENIGMA“. Žinojau, ką reiškia žodis *enigma*, mama dažnai mane taip vadina, ypač tada, kai kiaušinieneį valgau su vynuogių uogiene ar tyčia apsimaunu skirtingas kojines. *Enigma* – tai „paslaptis“.

PADĖKA

Šią knygą parašiau todėl, kad prieš tai buvau patyrusi nesėkmę. Prieš keletą metų labai susižavėjau medūzomis, man buvo labai įdomu išsiaiškinti, ką šios būtybės mums leidžia suprasti apie save pačius ir mūsų planetą. Visas sukauptas žinias panaudojau rašydama mokslinį straipsnį apie gyvūnus ir kupina vilčių nusiunčiau ją vienam garsiam žurnalui. Redaktoriai atsakė, kad ši tema yra gana įdomi. Tačiau praėjus metams mano straipsnis buvo... atmestas kaip netinkamas.

Bet nebuvau pasirengusi užmiršti medūzų. Kaip ir Siuzė, ėmiau naršyti internete ir ieškoti informacijos apie medūzų tyrėjus, rašiau pastabas, nors ir nebuvau tikra, kas iš to išeis. Vis dėlto sukūriau šią istoriją.

Ponia Turton iš tiesų teisi: mes mokomės ir iš klaidų, ne tik sėkmės atvejų.

Esu labai dėkinga savo agentei Mollie'ei Glick iš *Foundry Literary and Media* už labai taiklius patarimus ir įžvalgas, už didžiulę pagalbą šiai knygai ieškant tinkamų namų. Taip pat dėkoju čia dirbančiai Emilei Brown už pastabumą ir atsidaivismą darbui ir Jessicai Regel, nes jos dėka ši knyga pasiekė viso pasaulio skaitytojus, taip pat sakau ačiū Joy'ai Fowlkes.

Noriu padėkoti Andrea'ai Spooner – gali būti, kad ji išsisavaites šalia lovos laikė skyrių apie nemirtingas medūzas – dėl

pasiryžimo rizikuoti ir tikėjimo neįprasta knyga apie šiomis nežemiškomis būtybėmis susižavėjusią keistą mergaitę. Ji *patikėjo*. O tada sumaniai ir kruopščiai vadovavo visam procesui. Taip pat esu labai dėkinga visai *Little Brown Books for Young Readers* komandai, visų pirma Deirdre'ei Jones, Russelui Busse'ui, Victoriai Stapleton ir Meganai Tingley.

Neilas Gaimanas kartą yra pasakęs, kad *Google* gali pateikti 100 000 atsakymų, bet bibliotekininkas jums pateiks teisingą atsakymą. Esu nuoširdžiai dėkinga Kirsten'ei Rose ir Helenai Olshever už visus teisingus atsakymus, kad ir kokius klausimus joms būčiau uždavusi. Dėkoju Viljamstauno spaustuvėje dirbančiai Elinorai Goodwin, atspausdinusiai kokius aštuonis milijonus juodraščių lapų. Taip pat esu dėkinga faktų tikrintojui Christopheriui Berendesui, redaktorei Barbarai Perris ir medicinos mokslų daktaro ir filosofijos daktaro laipsnius turinčiam draugui Jeffrey'ui Thomasui už mokslines išvalgas ir įkvėpimą, taip pat už nuolatinę pagalbą ir paramą.

Esu labai dėkinga *Pine Cobble* mokyklos mokiniams, ypač rašymo klubo nariams, kad priminė man, kokie protingi ir užjaučiantys yra vaikai... Taip pat ačiū, kad skleidžiate gerą nuotaiką ir esate tokie nuostabūs. Tikiuosi, visada liksite nuoširdžiais, atsidavusiais, gudriais ir smalsiais žmonėmis, o šiame sudėtingame pasaulyje sėkmingai sieksite savo tikslų.

Iš visos širdies dėkoju viso pasaulio mokytojams, taip pat ir mokiusiems mane.

Man labai pasisekė, kad turiu tokius nuostabius draugus kaip mano ištikimiausia skaitytoja Janine Hetherington, atsidavusi rėmėja Molly Kerns ir Rebeccah Kamp, tyliai padedanti visiems, kuriems tik prireikia pagalbos.

Ačiū visiems mano šeimos nariams, kad visada mane palaikėte.

Pačią nuoširdžiausią padėką skiriu tiems trimis žmonėms, su kuriais kasdien dalinuosi savo gyvenimu: Blairui, nes tavo pastovumas ir parama man dar kartą įrodė, kad nusprendusi tekėti už tavęs priėmiau patį protingiausią savo gyvenimo sprendimą; Merrie'ei už priminimą, kad gyvenimas ir knygos visada turėtų suteikti daug nuotykių, ir Charlottei, nes tavo smalsumas padėjo sužinoti daug šio pasaulio paslapčių. Labai jus myliu.

APIE AUTORĘ

Ali Benjamin užaugo sename ir sukežusiam Niujorko priemiesčio name, kur, kaimynų nuomone, dažnai vaidendavosi. Vaikystėje išsisas valandas leido gaudydama vabalus ir varles, todėl būtent meilė gyvajai gamtai paskatino parašyti šią knygą *Šis tas apie medūzas*. Ji yra ŽIV infekuotos paauglės Paige'ės Rawl atsiminimų knygos *Infekuota*⁹ bendraautorė ir Timo Howardso *New York Times* bestselerio *Vartininkas*¹⁰ bendraautorė. Taip pat Naujosios Anglijos mokslinę literatūrą rašančių rašytojų draugijos narė. Kartu su vyru, dviem vaikais ir australų aviganių veislės kalyte Mole gyvena viename iš Masačusetso kaimų.

⁹ „Positive“, knyga nėra išversta į lietuvių kalbą.

¹⁰ „The Keeper“, knyga nėra išversta į lietuvių kalbą.

TURINYS

Šmėklos širdis.....5	Kaip neprasitarti apie kažką svarbaus.....74
Pirma dalis.	Beprotiška drąsa.....78
Tikslas.....7	Ketvirta dalis.
Prisilietimas.....8	Kintamieji.....83
Kartais tiesiog taip atsitinka.....12	Populiacijos augimas.....84
Nematoma.....17	Kaip susvetimėti.....86
Kaip susirasti draugę.....21	Spragtelėjimas, o tada tylą.....91
150 milijonų nudilginimų.....23	Kaip viską sugadinti.....96
Antra dalis.	Akis į akį.....103
Hipotezė.....31	Dar reikia tiek daug sužinoti.....108
Labiausiai pagrįstas spėjimas.....32	Kaip suprasti, kad viskas pasikeitė.....110
Trečia dalis.	Skruzdėlės zombės.....112
Prielaida.....35	Kaip prarasti draugę.....116
Ankstyvasis istorijos etapas.....36	Persilaužimas.....124
Kaip išsaugoti draugystę.....38	Kaip nepamiršti.....125
Gyd. Kojos.....41	Penkta dalis.
Kvaili seni žodžiai.....49	Atlikimo metodika.....127
Ekspertas Nr. 1.....55	Stipresnės už mus.....128
Dulkelė.....57	Įsivaizduokite būtybę.....130
Kaip pažadėti.....65	
Ekspertai Nr. 2 ir Nr. 3.....69	

Kaip duoti ženklą.....	138	Viso gero, brangūs namai.....	199
Visiškai neteisi.....	141	Telefono skambutis.....	204
Netgi dar blogiau.....	143	Pabaiga.....	208
Nuodai.....	146	Šešta dalis.	
Pažvelk į mane.....	147	Rezultatai.....	209
Apdulkinimas.....	150	Nemirtingumas.....	210
Pati blogiausia tyła.....	156	Į Australiją.....	212
Dvi dienos tylos.....	157	Sėdėjimas.....	215
Dar daugiau tylos.....	158	Jai pavyko.....	219
Apie ką nenoriu pasakoti.....	159	Septinta dalis.	
Objektai yra daug arčiau, nei gali pasirodyti.....	163	Išvada.....	229
Bridžita Braun.....	166	O jeigu?.....	230
Galutinis terminas.....	168	Vienintelis svarbus dalykas.....	231
Užplūdusi ramybė.....	170	Bet kuris kitas vaikas.....	233
Kaip suplanuoti pabėgimą.....	173	Kas lieka.....	236
Grynieji.....	176	Didvyriai ir piktadariai.....	238
Lik sveikas, Torai.....	179	Autorės pastaba.....	247
Kaip atsisveikinti.....	184	Padėka.....	250
Įki pasimatymo, <i>Mingo rūmai</i>	188	Apie autorę.....	253
Antradienis, 15 valanda.....	193		
Trečiadienis.....	195		

Kai Siuzės geriausia draugė nuskęsta, ji negali tuo patikėti, juk Franė buvo puiki plaukikė. Mergaitė nusprendžia, kad vienintelė priežastis, dėl kurios galėjo įvykti nelaimė – tai nuodinga medūza. Siuzė nustoja bendrauti su aplinkiniais žmonėmis ir ima domėtis pavojingosiomis jūrų būtybėmis, tikėdamasi išsiaiškinti, kas iš tiesų nutiko. Apysakoje dera intriguojanti enciklopedinė informacija apie medūzas ir jautri bei dramatiška dviejų mergaičių draugystės istorija. Knyga skirta skaitytojams nuo dešimties metų, tačiau jos psychologizmas ir poetiška kalba patrauks ir suaugusiuosius.

Debiutinis amerikiečių rašytojos Ali Benjamin kūrinys vos pasirodęs susilaukė didelio literatūros kritikų bei skaitytojų dėmesio ir tapo „The New York Times“ bestseleriu. Knyga buvo nominuota daugybei apdovanojimų, šiuo metu pagal ją kuriamas kino filmas.

Redaktorė Giedrė Kmitienė

Korektorė Eglė Devižytė

Maketavo Miglė Dilytė

Tiražas 1500 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Ponia Turton sako, kad kai nutinka kažkas nepaaiškinamo, tai reiškia, kad pasiekėme žmogiškųjų žinių ribas. Tada ir prireikia mokslo pagalbos. Mokslas padeda rasti atsakymus, kurių niekas kitas negali pateikti.

Spėju, niekada nebuvai sutikusi ponios Turton.

Bet „kartais tiesiog taip atsitinka“ nieko nepaaiškina. Tai visai nėra moksliska. Bet išsisas savaites nežinojau nieko daugiau.

Iki pat tos akimirkos, kai stovėdama pirmojo aukšto ekspozicijoje per stiklą pažvelgiau į medūzą.

Siuzė nuo pat mažens turėjo tik vieną draugę – Franę. Jos kartu svajodavo, juokdavosi, žaisdavo, kurdavo ateities planus ir dalindavosi mintimis apie viską. Tačiau net ir gražiausios draugystės kartais nutrūksta. Siuzė nežino, kaip užpildyti slegiančią tuštumą, tad nustoja kalbėtis su žmonėmis ir kaip apsėsta ima domėtis medūzomis, nes galbūt būtent jos iš mergaitės atėmė Franę.

Tai jautri ir poetiška istorija apie dviejų mergaičių draugystę, netekties skausmą, klaidas, kurių neįmanoma ištaisyti, žodžių svarbą, tylos galią bei tai, koks įspūdingas ir pilnas stebuklų yra pasaulis, kai į jį įsiklausai ir įdėmiai įsižiūri.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-868-6

9 786094 418686